

ФІЛОСОФСЬКІ ПОГЛЯДИ І. КАНТА ТА Г.В.Ф. ГЕГЕЛЯ

Ткаченко О.В., гр. ГРС-39

Науковий керівник – канд. філос. наук, проф. **О.М. Варипаєв**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Історичне значення полеміки Гегеля з Кантом полягає в тому, що це була конфронтація між діалектичним та недіалектичним ідеалізмом. Однак, оскільки Кант був родоначальником німецької класичної філософії, його вчення в певній мірі передбачало проблематику діалектичного ідеалізму. У цьому сенсі Гегель – продовжувач Канта. Історична наступність, що пов'язує вчення Гегеля і Канта, є, зрозуміло, діалектичним відношенням, яке адекватно формулюється поняттям позитивного заперечення. Але заперечення одним ідеалістичним вченням іншого ідеалістичного вчення завжди залишається непослідовним, бо воно не зачіпає корінних підстав ідеалізму.

Співвідношення між Кантом і Гегелем, з точки зору загального історико-філософського процесу, може бути охарактеризоване, між іншим, так: Кант звернув увагу на відмінності закономірностей процесу пізнання від законів власне об'єктивного світу, але зрозумів ці відмінності в абсолютному значенні, так що прийшов до помилкової агностичної тези про ноуменальний світ речей у собі. Гегель же розкрив те загальне, що поєднує їх разом, тобто ті підстави, за якими вони один з одним збігаються, але зрозумів ці підстави в абсолютному значенні, так що прийшов до помилкової ідеалістичної тези про тотожність мислення (пізнання) і буття. Отже, можна сказати, що Кант протиставляв суб'єкту зовнішній світ, об'єкт. Суб'єкт відповідно до апріорних принципів свідомості впорядковує відчуття, які він отримує від свого оточення, і таким чином освоює світ. Згідно з Кантом, суб'єкт і об'єкт настільки різко відрізняються один від одного, що про їх будь-яку однаковість не може бути й мови. Проти цього якраз і виступає Гегель. Кожен з філософів зробив великий внесок в розвиток історичних етапів світової філософії, а також класичної німецької філософії, яка постає як сукупність ідей ідеалізму, раціоналізму і діалектики. У цій філософії вони глибоко дослідили проблеми буття, духу, релігії, світової історії, гуманізму і просвітництва. Системи і методи Канта та Гегеля спричинили появу нових філософських напрямів.